ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ   ΑΚΡΩΣ ΑΠΟΡΡΗΤΟ   43.-757

ΒΑΛΚΑΝΙΚΗ ΑΠΟΠΥΡΗΝΙΚΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΖΩΝΗ (Β.Α.Ζ.)

Η ιδέα της δημιουργίας μιάς Βαλκανικής Αποπυρηνικοποιημένης Ζώνης (Β.Α.Ζ.) πρωτοεμφανίσθηκε στις 10 Σεπτεμβρίου 1957 με την πρόταση της Ρουμανίας για μιά ζώνη Ειρήνης στα Βαλκάνια χωρίς ξένες στρατιωτικές βάσεις και με την σύγκληση μιάς βαλκανικής διασκέψεως γι'αυτό τον σκοπό σε επίπεδο πρωθυπουργών. Η πρωτοβουλία αυτή επαναλήφθηκε και αναπτύχθηκε στις 7 Ιουνίου 1959.

Στις 29 Μαΐου του ίδιου χρόνου η Σοβιετική Ένωση εισηγήθηκε τη μετατροπή της βαλκανικής χερσονήσου σε μιά ζώνη Ειρήνης χωρίς πυραύλους και πυρηνικά όπλα. Η Ρουμανία υποστήριξε τη σοβιετική εισήγηση και πρότεινε τη σύναψη μιάς συνθήκης ασφαλείας στα Βαλκάνια,σύμφωνα με την οποία η περιοχή θα εκηρύσσετο αποπυρηνικοποιημένη ζώνη χωρίς πυρηνικά όπλα ως ζώνη ειρήνης,όπως το είχαν υποδείξει οι Ρουμάνοι το 1957.

Η Ρουμανία εισηγήθηκε επίσης όπως οι μεγάλες δυνάμεις δώσουν εγγυήσεις ότι θα σεβασθούν τα Βαλκάνια σαν ζώνη χωρίς πυρηνικά όπλα και ζώνη Ειρήνης.

Ένα μήνα αργότερα (25 Ιουνίου 1959) η Σοβιετική Ένωση έστειλε υπομνήματα στις Κυβερνήσεις των Βαλκανικών Κρατών καθώς και σ'εκείνες της Γαλλίας, Αμερικής και Αγγλίας προτείνοντάς τους επίσημα την δημιουργία μιάς αποπυρηνικοποιημένης ζώνης στα Βαλκάνια (και στην περιοχή της Αδριατικής) δηλώνοντας ότι είναι πρόθυμη να εγγυηθεί το καταστατικό αυτής της ζώνης μαζί με τις άλλες μεγάλες δυνάμεις.

Η σοβιετική πρόταση έγινε αμέσως δεκτή από τις ενδιαφερόμενες σοσιαλιστικές χώρες. Η Αμερική απάντησε στο σοβιετικό υπόμνημα λέγοντας ότι η πρόταση αυτή άφηνε κατά μέρος το βασικό πρόβλημα της συνεχίσεως παραγωγής και αποθηκεύσεως πυρηνικών όπλων.

Αξίζει να σημειωθεί ότι τέσσερα χρόνια μετά,στις 27 Μαΐου 1963,η Ρωσία κοινοποίησε στην Επιτροπή των 18 δυνάμεων για τον αφοπλισμό (πρόκειται για το σημε-

./..

ρινό μοναδικό διαπραγματευτικό όργανο αφοπλισμού,την Επιτροπή αφοπλισμού Γενεύης) το κείμενο ενός υπομνήματος,που είχε απευθύνει στην Αμερική,Αγγλία και σε αρκετές μεσογειακές χώρες,και με το οποίο πρότεινε όπως όλη η περιοχή της Μεσογείου ανακηρυχθεί σε ζώνη χωρίς πυραύλους και πυρηνικά όπλα. Η Ρωσία έκανε επίσης γνωστή την πρόθεσή της ότι αναλάμβανε την υποχρέωση να μην αναπτύξει πυρηνικά όπλα,ούτε φορείς πυρηνικών όπλων στα νερά αυτής της περιοχής,υπό τον όρο ότι και οι άλλες δυνάμεις θα αναλάμβαναν ανάλογες υποχρεώσεις.

Εκτός αυτού το υπόμνημα ανέφερε επίσης ότι ορισμένες εγγυήσεις θα έπρεπε να δοθούν συγχρόνως από την Ρωσία και τις δυτικές δυνάμεις.

Το θέμα της αποπυρηνικοποιημένης ζώνης στα Βαλκάνια τέθηκε ξανά τα επόμενα χρόνια τόσο στην Επιτροπή των 18 δυνάμεων για τον αφοπλισμό,όσο και στην διάδοχό της Διάσκεψη της Επιτροπής Αφοπλισμού καθώς και στον ΟΗΕ. Στη Διάσκεψη των Κρατών χωρίς πυρηνικά όπλα,το 1968,η Βουλγαρία,η Ρουμανία και η Γιουγκοσλαβία επικαλέσθηκαν την ανάγκη μιάς ζώνης χωρίς πυρηνικά όπλα η οποία θα περιελάμβανε τα Βαλκάνια και την περιοχή της Μεσογείου.

Το 1972,η Ρουμανία πρότεινε τη διοργάνωση μιάς διασκέψεως των βαλκανικών χωρών για την εξέταση αυτού του θέματος. Η γνώμη της Ρουμανίας ήταν ότι ένα σύμφωνο περιφερειακής αποπυρηνικοποιήσεως θα έπρεπε να είναι μέρος ενός συστήματος μέτρων που θα οδηγούσε στον πυρηνικό αφοπλισμό. Το σύμφωνο αυτό θα έπρεπε να περιείχε αμοιβαίες υποχρεώσεις για όλα τα μέρη,να δίνει εγγυήσεις ασφαλείας από τα πυρηνικά κράτη, να μη εμπόδιζε την ειρηνική χρησιμοποίηση της πυρηνικής ενεργείας και να έθετε ένα σύστημα σωστού ελέγχου.

Στις 20 Οκτωβρίου 1981,ο Πρόεδρος ZHIVKOV στο λόγο του,κατά την διάρκεια της επίσημης τελετής για τα 1300 χρόνια από την ίδρυση του βουλγαρικού Κράτους,τάχθηκε ακόμη μιά φορά υπέρ της ιδέας δημιουργίας μιάς ζώνης χωρίς πυρηνικά όπλα στα Βαλκάνια.

Τέλος δε,η ιδέα αυτή επανήλθε στο διεθνές προσκήνιο,και γιά πρώτη φορά, από την Ελλάδα,και συγκεκριμένα από την Κυβέρνηση του κ. Ανδρέα Παπανδρέου που απηύθυνε σχετικές επιστολές (14/17.5.83) προς τους ηγέτες των Βαλκανικών Κρατών.

Οι θέσεις των κρατών της χερσονήσου,όπως διατυπώνονται στις απαντητικές επιστολές προς τον κ. Πρωθυπουργό εκτιμώνται ως ακολούθως:

1. ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ

Η ανταπόκριση της Βουλγαρίας στην επιστολή του κ. Πρωθυπουργού είναι απόλυτα θετική. Η Βουλγαρία ασπάζεται επίσης το περιεχόμενο της ελληνικής πρωτοβουλίας.αλλά έντεχνα περιορίζει την κατάφασή της σε ''συνάντηση εμπειρογνωμόνων για συζήτηση της πρότασης μετασχηματισμού των Βαλκανίων σε αποπυρηνικοποιημένη ζώνη''αγνοώντας έτσι την ελληνική πρόσκληση σε συνάντηση όπου ένα από τα αντικείμενα θα ήταν η Β.Α.Ζ.

Παράλληλα ο κ. ZHIVKOV αναφέρεται στο καθήκον ανταλλαγής απόψεων για την ανάπτυξη της αμοιβαίας συνεργασίας σε διάφορους τομείς αλλά (μόνο) μεταξύ Ελλάδος-Βουλγαρίας παραλείποντας κάθε σχετική μνεία διαβαλκανικής συνεργασίας..

Μνημονεύει επίσης ο Βούλγαρος ηγέτης την γνωστή θέση της χώρας του για Βαλκανική συνάντηση κορυφής για την Β.Α.Ζ.

Παρατηρήσεις.

Η Βουλγαρική απάντηση κινείται στα πάγια πλαίσια της πολιτικής της Σόφιας στο υπόψη ζήτημα: ναί στις - αναπόφευκτα - πολυμερείς προσπάθειες για σύσταση Β.Α.Ζ. Όχι (με υπαινιγμό και A CONTRARIO) στις πολυμερείς - διαβαλκανικές προσεγγίσεις σε άλλους τομείς.

Συνεπώς η - σύμφωνη με την πρωθυπουργική επιστολή - διεύρυνση της AGENDA της συνάντησης εμπειρογνωμόνων και σε άλλα θέματα,θα βρεί τουλάχιστον επιφυλακτική την βουλγαρική πλευρά.

2. ΤΟΥΡΚΙΑ.

Η απάντηση του Τούρκου Πρωθυπουργού πνέεται από έντονα επιφυλακτική διάθεση,που όμως δεν διαβαίνει το κατώφλι της απορρίψεως.

Ο κ. B. ULUSU διευκρινίζει στην σύντομη,αλλά ιδιαίτερα ενδιαφέρουσα επιστολή του,ότι εξέθεσε ''προκαταρκτικές απόψεις...'' και προσθέτει ότι τις απόψεις αυτές θα επεξεργαστεί εν συνεχεία των επαφών του με εκπροσώπους άλλων βαλκανικών χωρών. ('Ηδη συνάντησε τον ZHIVKOV στην 'Αγκυρα και τον CEAUSESCU στο Βουκουρέστι).

./...

Οι απόψεις που εκθέτει ο Τούρκος Πρωθυπουργός περιέχουν ένα μόνο θετικό στοιχείο: δεν απορρίπτουν την πρόταση χωρίς συζήτηση.

Από μία πλευρά,έστω και αν υπαγορεύονται από υστερόβουλη κωλυσιεργία, πρόκειται για χρήσιμες παρατηρήσεις,που θα βοηθήσουν στην διατύπωση μιάς συνεκτικής πρότασης.

Η 'Αγκυρα δηλώνει σαφώς ότι:

α. Είναι έτοιμη να μελετήσει την ημερήσια διάταξη μιάς συνάντησης που θα είχε σαν σκοπό την εξέταση του συνόλου των πεδίων συνεργασίας μεταξύ των Βαλκανικών κρατών.

β. Μιά τέτοια βαλκανική συνεργασία θα καταλήξει σε συγκεκριμένα αποτελέσματα και θα πρέπει να δώσει προτεραιότητα σε τομείς που υπάρχει πραγματική δυνατότητα συνεργασίας και MINIMUM σύγκλιση προσεγγίσεως.

γ. Απαιτείται προσεκτική προετοιμασία και κατάλληλος προσδιορισμός της ημερησίας διατάξεως.

δ. Επιφυλάσσεται να δώσει οριστική απάντηση αφού λάβει γνώση των λεπτομερειών της AGENDA της προτεινομένης συνάντησης και των πρακτικών τρόπων της ελληνικής πρότασης.

Παρατηρήσεις.

Αποφεύγεται προσεκτικά ακόμα και ο υπαινιγμός του όρου Β.Α.Ζ.

Η Τουρκική στάση,όπως προκύπτει από την επιστολή ULUSU,βρίσκεται στους αντίποδες της βουλγαρικής θέσεως.

Η Τουρκική στάση έχει διευκρινισθεί περισσότερο με δηλώσεις:

α. B.ULUSU (στην ουγγρική εφημερίδα MAGYAR HIZLAR,29.6.1983).
- Η Β.Α.Ζ. σήμερα είναι μόνο μία αφηρημένη επιθυμία.
- Δεν θεωρώ σωστή την ανάπτυξη ευνοϊκής ή δυσμενούς άποψης πριν ''οι υποβαλόντες την πρόταση'' διευκρινίσουν τον τρόπο επίλυσης των νομικών,πολιτικών,στρατιωτικών,τεχνικών προβλημάτων που θα προκύψουν.

β. J. TÜRKMEN (ÇUMHURYET,24.6.1983).
- Τα Βαλκάνια δεν μπορούν κριθούν ξεχωριστά από την Ευρώπη.
- Είναι πολύ δύσκολο να διακρίνουμε την συμβολή μιάς Β.Α.Ζ. στην ευρωπαϊκή ασφάλεια.
- Δεν επιθυμούμε να κλείσουμε την πόρτα σε μία βαλκανική Διάσκεψη Κορυφής...όμως...πρώτα απ'όλα πρέπει να καταλήξουμε σε θετικές προσπάθειες για το ό,τι θα αποβεί πραγματικά χρήσιμη.
- Είμαστε ταγμένοι υπέρ της πολυμερούς συνεργασίας μεταξύ των βαλκανικών χωρών.

./.....

43.-761

3. ΑΛΒΑΝΙΑ

Στην μακροσκελή,από 6 σελίδες,επιστολή του ο Αλβανός Πρωθυπουργός ADIL ÇARÇANI,αφού υπογραμμίζει την διαφορά πολιτικού προσανατολισμού καθεμιάς από τις βαλκανικές χώρες,γεγονός που καθιστά αυταπάτη οποιαδήποτε προσπάθεια για εγκαθίδρυση Β.Α.Ζ.,γνωστοποιεί την άρνηση της κυβερνήσεώς του να συμμετάσχει στην συνάντηση που προτείνεται από τον 'Ελληνα Πρωθυπουργό.

Η άρνηση θεμελιώνεται με το επιχείρημα ότι τα Βαλκανικά κράτη πριν προχωρήσουν στην δημιουργία της Α.Ζ. οφείλουν να αποχωρήσουν από τους στρατιωτικούς συνασπισμούς όπου ανήκουν.

Παρατηρήσεις.

Η αλβανική απάντηση βρίσκεται σε απόλυτη αρμονία με τις πάγιες θέσεις της Αλβανίας στο ζήτημα της Βαλκανικής συνεργασίας. Ο κ. ÇARÇANI αντιπαρέρχεται στην επιστολή του την δυνατότητα διαβαλκανικής συνεργασίας σε άλλους τομείς,όπου η χώρα του υιοθετεί επίσης κατηγορηματική αρνητική στάση,χωρίς αυτή τη φορά να μπορεί να επικαλεσθεί τα αντεπιχειρήματα που προβάλλει στην περίπτωση της Β.Α.Ζ.

Ιδιαίτερα ενδιαφέρον από πλευράς Ελληνικών-Αλβανικών διμερών σχέσεων είναι το σημείο όπου ο Αλβανός Πρωθυπουργός θίγει το ζήτημα της DE JURE εμπόλεμης καταστάσεως μεταξύ Ελλάδος-Αλβανίας,παρουσιάζοντας την κατάσταση αυτή σαν αντιφατική προς την ουσία της ελληνικής προτάσεως.

4. ΡΟΥΜΑΝΙΑ

Η απάντηση του NICOLAE CEAUSESCU είναι απόλυτα θετική στην ελληνική πρόταση. Ο Ρουμάνος ηγέτης δηλώνει ήδη την συμμετοχή της χώρας του στην συνάντηση εμπειρογνωμόνων που μέλλει να συνέλθει και χαρακτηρίζει την πρόταση επίκαιρη και κατάλληλη (OPPORTUNE).

Δεν παραλείπεται βεβαίως η μνεία ενός χαρακτηριστικού LEIT MOTIV της ρουμανικής εξωτερικής πολιτικής. Τονίζεται δηλαδή η σημασία που αποδίδει η Ρουμανία στον μετασχηματισμό των Βαλκανίων σε ''ζώνη ειρήνης και καλής γειτονίας,εμπιστοσύνης και συνεργασίας,χωρίς πυρηνικά όπλα,στρατιωτικές βάσεις και ξένα στρατεύματα''.

Παρατηρήσεις.

Είναι ενδιαφέρον ότι ο Ν. CEAUSESCU θεωρεί την συνάντηση εμπειρογνωμόνων σαν σπουδαία πράξη στην διαδικασία μίας συναντήσεως κορυφής των κρατών της περιοχής.

43.-762

Όπως είναι γνωστό, η μέχρι τώρα ρουμανική θέση ήταν υπέρ μιάς συνάντησης μεταξύ των βαλκανικών χωρών σε απλώς ''υψηλό'' επίπεδο. Με την απαντητική επιστολή του ο N. CEAUSESCU φαίνεται να ασπάζεται την βουλγαρική θέση στο θέμα αυτό.

5. ΓΙΟΥΓΚΟΣΛΑΒΙΑ

Θετική και η απαντητική επιστολή της κ. MILKA PLANINC η οποία δηλώνει την ετοιμότητα της Γιουγκοσλαβίας να συμμετάσχει σε μιά συνάντηση εμπειρογνωμόνων όπου ''θα μπορούσαν να εξετασθούν οι δυνατότητες της δημιουργίας μιάς Β.Α.Ζ.''.

Κύρια σημεία:

α. Η Γιουγκοσλαβία υπενθυμίζει τις πρωτοβουλίες της, ιδίως μέσω των Αδεσμεύτων προς την κατεύθυνση μετατροπής της Μεσογείου και των Βαλκανίων σε ζώνη ειρήνης και συνεργασίας.

β. Η Γιουγκοσλαβία ''υποστηρίζει και υπερασπίζεται την αναγκαιότητα εγκαινιάσεως μιάς πολυμερούς συνεργασίας σε όλους τούς τομείς κοινού ενδιαφέροντος μεταξύ των βαλκανικών κρατών''.

γ. Η δημιουργία της Β.Α.Ζ. θεωρείται καταλύτης (και όχι αποτέλεσμα) στην προσπάθεια για μετασχηματισμό των Βαλκανίων σε σταθερή ζώνη ειρήνης και συνεργασίας.

δ. Ο μετασχηματισμός των Βαλκανίων σε Α.Ζ. ''προϋποθέτει επίσης την απαγόρευση χρήσης κάθε όπλου εναντίον οποιουδήποτε από τα Βαλκανικά κράτη''.

Παρατηρήσεις.

Ως προς το σημείο γ. ας σημειωθεί ότι αποτελεί σημαντική στροφή σε γνωστές γιουγκοσλαβικές απόψεις σύμφωνα με τις οποίες η μετατροπή των Βαλκανίων σε μία ζώνη ελεύθερη από πυρηνικά όπλα θα ερχόταν σαν αποτέλεσμα μεταβολής της περιοχής σε μία ζώνη ειρήνης και συνεργασίας. Στη διαφορά αυτή απόψεων δεν πρέπει να δοθεί υπερβολική σημασία όταν μάλιστα ληφθεί υπόψη το υψηλό επίπεδο γενικότητας και ο σχεδόν αποκλειστικά διακηρυκτικός τόνος τους.

Εξάλλου για το σημείο δ. είναι σαφείς οι υπαινιγμοί για κινδύνους από συμβατικά όπλα, των οποίων θα γινόταν χρήση εναντίον κάποιου βαλκανικού κράτους ακόμη και από εξωβαλκανική δύναμη.

./.......

Γενικά,η σχεδόν ανεπιφύλακτη αποδοχή της προτάσεως του κ. Πρωθυπουργού από την Γιουγκοσλαβία και μάλιστα με κύριο στόχο την εγκαθίδρυση της Β.Α.Ζ.,συνιστά επανεκτίμηση πάγιων επιφυλακτικών θέσεων του Βελιγραδίου,επανεκτίμηση που δεν πρέπει να περάσει απαρατήρητη. Αν η νέα θέση οφείλεται σε τακτικούς υπολογισμούς λόγω της ελληνικής προτάσεως και άρα είναι προσωρινή παρέκκλιση ή αν αντανακλά σε αναθεώρηση του δόγματος ασφαλείας της φίλης χώρας είναι ερωτήματα που δεν μπορούν να απαντηθούν με βεβαιότητα.

/

ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Ανεξάρτητα από την Αλβανία,της οποίας η αρνητική στάση θεωρείτο εκ των προτέρων δεδομένη,οι απαντήσεις των υπολοίπων τεσσάρων φανερώνουν την ύπαρξη μιάς κάποιας κατ'αρχήν συναντίληψης που όμως χρεώνεται με το ερωτηματικό της Τουρκίας. Εκτιμάται ότι η τελευταία αυτή χώρα,για ευρύτερους λόγους εσωτερικούς και εξωτερικούς, απέφυγε να αρνηθεί συμμετοχή σε συνάντηση εμπειρογνωμόνων. Πρέπει να θεωρείται βέβαιο ότι θα προσπαθήσει να απαγκιστρωθεί κατά τέτοιο όμως τρόπο,ώστε να είναι αδύνατο να επιρριφθούν οι ευθύνες μιάς αποτυχίας της προσπάθειας στην Άγκυρα.

ΝΕΩΤΕΡΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ

Στις 18 Ιουλίου ακολούθησε δεύτερη επιστολή του Πρωθυπουργού προς όλους τους Βαλκάνιους ηγέτες,με την οποία έγιναν γνωστές προς όλους οι απαντήσεις όλων στην πρώτη επιστολή του κ. Α.Γ.Παπανδρέου.

Στις 7 Σεπτεμβρίου 1983,ο Έλληνας Πρωθυπουργός με τρίτη επιστολή του προς τους ηγέτες των Βαλκανικών χωρών,πλην της Αλβανίας,πρότεινε τη σύγκληση διασκέψεως εμπειρογνωμόνων με επικεφαλής πρέσβη στην Αθήνα,από 16 - 20 Ιανουαρίου 1984.

Η ελληνική πρόταση προβλέπει τα εξής κατά σειρά θέματα ημερησίας διατάξεως της διασκέψεως:

α. Προτάσεις σχετικές με μέτρα ενισχύσεως του κλίματος συνεργασίας, εμπιστοσύνης και ασφάλειας στα Βαλκάνια.

β. Διαδικασίες τείνουσες στην προώθηση της μετατροπής της Βαλκανικής χερσονήσου σε ζώνη ελεύθερη από πυρηνικά όπλα.

./........

43. - 764

γ. Εξέταση μέτρων προστασίας των κατοίκων και του περιβάλλοντος της Βαλκανικής περιοχής από τις συνέπειες της χρήσης πυρηνικών όπλων σε άλλες περιοχές.

δ. Ειρηνική χρήση της πυρηνικής ενέργειας στα Βαλκάνια και συνεργασία στον ενεργειακό τομέα.

Μέχρι στιγμής έχουν σημειωθεί οι εξής αντιδράσεις από πλευράς των παραληπτών της νέας αυτής πρωθυπουργικής επιστολής:

α. Ο κ. Β. ULUSU σε επιστολή του από τις 27 Σεπτεμβρίου αντιπροτείνει την προσθήκη δύο νέων σημείων ημερησίας διατάξεως:
1. Εκτίμηση των επιτευχθέντων αποτελεσμάτων από προηγούμενες διαβαλκανικές διασκέψεις.
2. Εντοπισμός κατά τάξη προτεραιότητας των τομέων όπου η βαλκανική συνεργασία αποδεικνύεται καρποφόρος υπό το φως της εμπειρίας που έχει αποκτηθεί.
3. Επί πλέον ο Τούρκος Πρωθυπουργός προτείνει αναδιάταξη των σημείων ημερησίας διατάξεως που γίνονται πιά έξη (6). Προτάσσονται τα προταθέντα από αυτόν σημεία και ακολουθούν τα υπόλοιπα. Κύριο χαρακτηριστικό είναι ότι το σημείο (2) της ημερησίας διατάξεως που προτείνει ο κ. Πρωθυπουργός τοποθετείται πλέον τελευταίο (έκτο).

Πάντως η Τουρκία δηλώνει την ετοιμότητά της να εκπροσωπηθεί στην Αθήνα ''με την προϋπόθεση ότι θα επιτευχθεί συμφωνία για την (νέα) AGENDA πριν από τις 16.1.1984''.

β. Η κ. M. PLANINC με επιστολή της από 5 Οκτωβρίου 1983 υπογραμμίζει την πλήρη αποδοχή των σημείων ημερησιας διατάξεως και των ημερομηνιών που προτείνονται και βεβαιώνει για την ενεργό συμμετοχή της Γιουγκοσλαβίας.

γ. Σχετικά με την Βουλγαρία, ο Υφυπουργός κ. Ι. GANEV διαβεβαίωσε τον Υφυπουργό κ. Κ. Παπούλια στις διαβουλεύσεις της 17.10.83 στη Σόφια, ότι η καθυστέρηση της απαντήσεως οφείλεται σε τεχνικούς λόγους και ετόνισε ότι η Βουλγαρία θα λάβει μέρος στη Συνάντηση της Αθήνας.

Η απροθυμία της Λ.Δ.Βουλγαρίας για κάθε σχήμα πολυμερούς διαβαλκανικής συνεργασίας έγινε εμφανής και κατά τις διαβουλεύσεις αυτές. Ο κ. GANEV υπεγράμμισε την επιθυμία της χώρας να ευρίσκεται το θέμα της Β.Α.Ζ. στο επίκεντρο της συναντήσεως των εμπειρογνωμόνων. Πρόσθεσε ότι δεν θα ήταν χρήσιμο να οδηγηθούμε σε μία ψευδοσυνάντηση απλώς για να μην δυσαρεστηθεί η Τουρκία.

./.........

Η ελληνική πλευρά απέφυγε παρά σχετικές προτροπές να κάνει οποιοδήποτε σχόλιο.

δ. Από Ρουμανικής πλευράς, δεν έχει υπάρξει μέχρι στιγμής επίσημη αντίδραση στην τρίτη πρωθυπουργική επιστολή.

ΑΚΡΩΣ ΑΠΟΡΡΗΤΟ

ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΓΙΑ ΒΑΖ

α. Ήδη με επιστολή του από 25.10.83 ο Πρόεδρος Ζίβκωφ, βεβαιώνει τη συμμετοχή της χώρας του στη διάσκεψη εμπειρογνωμόνων της Αθήνας. Κύριο χαρακτηριστικό της επιστολής είναι η υπογράμμιση της Βουλγαρικής επιθυμίας -χωρίς να θίγεται κατά τα λοιπά η agenda- να βρίσκεται το θέμα της ΒΑΖ στο επίκεντρο της συνάντησης των εμπειρογνωμόνων.

β. Εξ άλλου ο Πρόεδρος Ceausescu με απαντητική επιστολή από 31.10.83 προτείνει την ακόλουθη παραλλαγή της agenda που έχει ήδη προταθεί :

1. Ανάπτυξη σχέσεων εμπιστοσύνης και καλής γειτονίας, συνεργασίας διμερούς και πολυμερούς στα Βαλκάνια, σε διάφορους τομείς κοινού ενδιαφέροντος (οικονομίας,μεταφορές,επιστημονική τεχνική,εκπαίδευση,πολιτιστικά κλπ).
2. Ειρηνική χρήση της πυρηνικής ενέργειας στα Βαλκάνια και συνεργασία στον ενεργειακό τομέα.
3. Στρατιωτικές όψεις της ασφάλειας στα Βαλκάνια και μετασχηματισμός των Βαλκανίων σε ζώνη ελεύθερη από πυρηνικά όπλα.
4. Τρόποι προώθησης του πολυμερούς διαλόγου μεταξύ των βαλκανικών χωρών.

Οι Ρουμάνοι επαναλαμβάνουν την επιθυμία τους το σημείο (4) να συνδεθεί με την οργάνωση συναντήσεων εργασίας που θα προετοιμάσουν μια συνάντηση κορυφής των βαλκανικών κρατών.

Προτείνουν επίσης την χρονική παράταση των εργασιών, ώστε να διαρκέσουν 8 ημέρες και την υιοθέτηση έκθεσης που συνοψίζει τα των εργασιών της συνάντησης.

Όπως εξηγήθηκε από ρουμανικής πλευράς στον πρέσβη κ.Σέρμπο η ηγεσία της χώρας προτείνει να περάσει το θέμα της ΒΑΖ από τη δεύ-

../..

43.- 767

τερη στη τρίτη θέση της agenda για να παρακαμφθούν οι επιφυλάξεις των Τούρκων και οι δισταγμοί των Γιουγκοσλάβων. Τον ίδιο σκοπό, λέγουν, επιδιώκει και η όλη διατύπωση του πίνακα των θεμάτων.

Παρατηρείται, ότι οι Ρουμάνοι δεν εξηγούν πως θ'αντιδράσει η Βουλγαρία σε μία τέτοια περίπτωση. Εκτιμούν άραγε ότι η δυσαρέσκεια της Σόφιας θα περιοριστεί μέσα σε αποδεκτά πλαίσια;

Αθήνα, 4 Νοεμβρίου 1983